

ningen o. s. v., kortsagt alt, hvad man kan kalde den stedlige Raadgivning derover, skal gaae ud fra Amtmanden til Ministeriet, men den bliver, med de Midler, som nu ere satte til Amtmandens Raadighed, og med den besynderlige Stilling, hvori han nu er sat, til en meget ringe og ubetydelig Ting, og det bliver ved Siden deraf bebyrdende for dem Alle, men fortrinnsviis bebyrdende for Befolkningen, saa at jeg er fuldkommen overbevist om, at her er kun at gribe til at ville det, for at kunne det; dette er den hele uheldige Betragtningssmaade.

Naar den ærede Minister har sagt, at saaledes som Forholdet er ordnet i Belgien, kunde det maaskee ogsaa lade sig ordne her, saa vil jeg ikke forfølge denne Sag længere, thi det forekommer mig, at de saa Hentydninger, han gav i denne Anledning, vidnede om, at han ikke var ganske paa det Reene med, hvorledes det er ordnet i Belgien; men der er netop een Vanskelighed overvunden, hvilket ligeledes er Tilfældet i Frankrig, idet nemlig Matriculvæsenet der i en væsentlig Grad er gjort stedligt, og det har heller ikke der den samme Betydning ligeoverfor Beskæftningen, som det har her. Det er ganske vist, at naar man gjør en Sammenligning af denne Art, maa man tage det hele Beskæftningssystem, det hele Optrænings- og Burderingssystem i Betragtning; hvor disse ere forskellige, kan det ikke nytte at gjøre en Sammenligning. Ved at holde os simpelt hen til os selv, vi behøve hverken at see til højre eller venstre, saa ligger det klart for Dagen, at naar man dog har paalagt og har maattet paalægge Amtmandene at holde en stedlig Control med disse Gjenstande, saa gjør man bedre i at sætte dem istand til at fuldbyrde den fuldstændigt og gjøre det afgjørende, og man hjælper i en betydelig Grad paa Befolkningen derved, at den paa en let Maade

kan bringe Sagen til Kjendelse ligeoverfor Myndigheder, af hvem den kan forlange, at de skulle være nøie bekendte dermed og inde deri. Det har saalænge været udtalt som en Trang, at disse mindre Sager, Udskykningsvæsenet vedkommende, maatte kunne gjøres lettere og simplere og forstaaes en stedlig Afgjørelse. Det vil idelig komme igjen, ethvert Forsøg paa at hindre det vil være forgæves, det vil tilsidt overvælde Regjeringen, og der kan derfor ligesaa godt strax gribes dertil. Det er ganske vist, at disse Sager vore op i en saa betydelig Grad, at de kun kunne overkommes ved ganske nye Midler, blandt andet det lidet constitutionelle Middel, saa at stige at gjøre de underordnede Chefer halvt uafhængige, men dette vilde være en meget uheldig Vej at træde.

Indenrigsministeren: Da der ikke er gjort nogen Indstilling om dette Punkt, skal jeg fatte mig kort, men jeg maa dog gjøre et Par Bemærkninger i Anledning af den ærede Rigsdagsmands sidste Uttringer, og da først angaaende Grundsatningen om Hartkornets ligelige Fordeling: dette er den ene Side af Sagen, som iøvrigt efter hans Mening skulde være af liden Betydning. Jeg skal nu ikke tale om, at man i en agerdyrkende Stat, navnlig under vanskelige Forhold, især i Krigstilfælde, aldrig vil kunne undgaae ogsaa at komme til at tye til Hartkornet — foruden andre Formuesgjenstande — fordi Jorden altid er den meest fremtrædende Formuesgjenstand. Dernæst maa jeg gjøre opmærksom paa, at den ærede Rigsdagsmand ikke agtede paa et andet Forhold, hvor Hartkornet, saaledes som det nu engang er her i Landet, spiller en meget vigtig Rolle, og det er ved Fordelingen af de communale Byrder.